

Nelleke Noordervliet

Schrijfster Nelleke Noordervliet schreef vele historische romans. In 2018 ontving ze de Constantijn Huygens-prijs voor haar gehele oeuvre.

Welk nut heeft geschiedenis?

Hoe meer je weet van het verleden, hoe meer je snapt van het heden. Kennis van de geschiedenis leert mensen enerzijds zichzelf en hun tijd te relativiseren, maar doet anderzijds beseffen welke waarden echt van belang zijn in het leven.

Wat is volgens u het belangrijkste in het geschiedenisonderwijs?

Het belangrijkste in het geschiedenisonderwijs is leerlingen ervan te doordringen dat alles anders was, maar ook heel veel hetzelfde. Dat mensen keuzes maakten en fouten. Het inlevingsvermogen van leerlingen moet getraind worden.

‘Kennis van de geschiedenis leert mensen enerzijds zichzelf en hun tijd te relativiseren, maar doet anderzijds beseffen welke waarden echt van belang zijn in het leven’

Welke historische persoon spreekt u het meest aan?

Ik ben een bewonderaar van het werk en de persoon van Denis Diderot, de onvermoeibare initiator van de *Encyclopédie des arts et des sciences*. Geweldig schrijver van *Le neveu de Rameau* en *Jacques le Fataliste* en – als je hem mag beoordelen aan de hand van zijn correspondentie en zijn handelwijze – een buitengewoon sympathieke man.

Wat kunt u zich herinneren van de geschiedenislessen op de middelbare school?

Ik herinner me vooral de lessen van meneer Van den Oort. Hij was een goed verteller, maar dwong ons ook analytisch te denken. Bij hem kon je geen eind in de ruimte zwetsen.

Welke historische periode spreekt u het meest aan?

Ik ben erg gesteld op de achttiende eeuw. Daar kan ik nog goed bij. De grondvormen van de moderne maatschappij tekenden zich af. Grote projecten werden in gang gezet. Er heerste nog een zeker optimisme, hoewel we de morbide aspecten van verlichting en romantiek niet moeten ontkennen.

Welke historische studie heeft de meeste indruk op u gemaakt?

Een van de meest indrukwekkende en onthullende studies vond ik *The Fall of Public Man* van Richard Sennett. Het gaat over de verschuivende verhoudingen van het publieke domein en het privé-domein. Het is een stadsgeschiedenis en een cultuurkritiek. Geschiedenis die nadrukkelijk doorwerkt in het heden.

Wat is de meest recente historische sensatie die u heeft gehad?

Ik heb vrij vaak historische sensaties. Tijdens de coronalockdowns bood mijn woonplaats Amsterdam op de Wallen eindelijk weer ruimte voor de oer-Amsterdamse historische sensatie (laten we zeggen: de Bredero-sensatie).

Portret van Gerbrand Adriaenszoon Bredero (1585-1618). Amsterdammer, dichter en toneelschrijver. Beeld: Beeldbank Amsterdam.

Frans landschap bij Verdun, beschadigd door grote aanvallen tijdens de Eerste Wereldoorlog. Beeld: Shutterstock.com.

Wat is voor u een belangrijke lieu de mémoire?

Het gepokte en gemazelde landschap van het loopgravenland in Noord-Frankrijk en Vlaanderen. Het landschap zelf draagt nog de littekens nu alle overlevenden allang dood zijn.

Als u morgen een historisch onderzoek zou mogen beginnen, wat zou dan het onderwerp zijn?

Ik zou weleens onderzoek willen doen naar het merkwaardige utopische gezelschap kunstenaars, schrijvers en denkers dat zich af en toe terugtrok op de Monte Verità bij Ascona, aan het begin van de twintigste eeuw. Dat was sowieso een tijd van ongebreidelde idealisme en meeslepende theorieën. Veel occultisme en spiritisme c.q. spiritualiteit. De praktijk bleek toch altijd weer een spelbreker. Een lichte waanzin lag op de loer. Ook nu weer zien we hier en daar het ongebreidelde zweven de kop opsteken. Voor mij onbegrijpelijk. Daarom zou ik het willen onderzoeken.

Welk nut hebben de 49 kenmerkende aspecten voor het geschiedenisonderwijs?

Ik denk dat de 49 kenmerkende aspecten een handvat bieden voor het begrip van de gestage voortgang en verandering van de werkelijkheid, en de invloed van technologie erop, evenals de rol van het toeval. Om het mainstream-perspectief wat af te wisselen zijn ook thematische en eigenzinnige invalshoeken welkom.

Welke historische film heeft de meeste indruk op u gemaakt?

A Man for All Seasons over Thomas More en *La Nuit de Varennes* van Ettore Scola over de vlucht van Lodewijk XVI en Marie Antoinette naar Varennes, waar ze in de kraag werden gevat.

Hoe vindt u dat geschiedenis en staatsinrichting op een middelbare school moeten worden gedoceerd?

Hier kan ik alleen maar open deuren intrappen. Creatief, gedegen, inspirerend, serieus. En ik vind dat geschiedenis voor alle leerlingen een verplicht vak op de middelbare school moet zijn.

Wat is uw meest dierbare bezit met historische waarde?

De oude zethaak van mijn grootvader die chef van de zetterij was bij *Het Vrije Volk* heeft voor mij bijzondere betekenis. ■

Een zethaak met letters.
Foto: Dirk Claes Terhagen.

Ben Vrieseema is hoofdredacteur van Kleio.